

Професор, доктор на филологическите науки Симеон Хаджикосев

АЗ СЪМ ВЪТРЕШЕН ЕМИГРАНТ

● *Застраховането е положено от далновиден мъж*

- Г-н Хаджикосев, независимо че сте литератор, какво е отношението ви към застрахователното дело?

- Отношението ми е безрезервно положително. Най-малката ми леля, която за съжаление напусна този свят преди сестрите си, работеше като застрахователка към ДЗИ и преди много години беше убедила мен и жена ми да направим застраховка на големия ми син. Внасяхме на дребни вноски сумата от хиляда лева (навремето това бяха добри пари), а когато той навърши 21 години, получи 1300 или 1400 лева, които му свършиха добра работа, защото голямата инфлация не беше още започнала.

Сега като дългогодишен шофьор всяка година правя застраховка „Гражданска отговорност“ и „Автокаска“. Надявам се да не ми се налага да ги използвам, но те ми дават чувство на осигуреност и спокойствие. Не зная откога води началото си застрахователната дейност (мерзелее ми се в паметта спомен, че английската компания „Лойд“ застраховала кораби и техните товари, е най-старият застраховател още от XVII век), но който и да е положил началото на застраховането, е бил далновиден мъж, чието име заслужава да се нареди до имената на благодетелите на човечеството.

- Назовали сте последната си книга „Записки на вътрешния емигрант“. Защо сте избрали този провокативен наслов?

- За разлика от заглавието на първата ми мемоарна трилогия - „Записки на конформиста“, в което се съдържа двустранна ирония, в това заглавие няма двусмисленост. И понеже ме питате, отговарям направо: да, аз съм този вътрешен емигрант. И веднага ще добавя, че се чувствам такъв открай време - и през епохата на социализма, и по времето на дългия преход, който май все още преживяваме. Няма да обяснявам защо: който се интересува, би могъл да прочете книгата ми и се надявам, че ще разбере какво имам предвид. Само една съществена уговорка - вътрешен емигрант не означава дисидент, както би могъл да си помисли някой. Никога не съм бил дисидент и не бих си приписвал таква заслуга. Бил съм по-скоро конформист, под чиято кожа се е спотайвал един „вътрешен емигрант“, който се е опитвал да оцелее и да се самоосъществи.

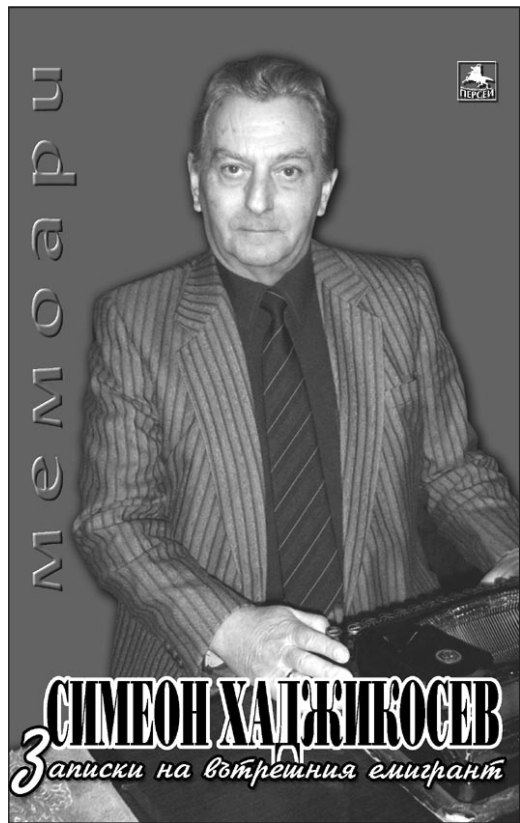
- Смятате ли, че сте надкочили себе си с последната си книга?

Всеки човек на словото се надява, че новата му книга ще е по-добра от предишните. При мен има нещо специфично - мемоарните ми книги са доста по-различни от „Западноевропейската литература“, от която досега са излезли три големи тома. Това са два различни типа книги и аз самият не обичам да ги сравнявам. Може да се направи сравнение обаче между мемоарните ми книги - трилогията „Записки на конформиста“ и „Записки на вътрешния емигрант“. Те имат общи черти, разбира се, но съ-

литературния критик сред едно общество на безпътница?

- Много пъти съм размишлявал над тези въпроси. Азбучна истина е, че обществата в преход обикновено са и в криза, която можем да определим като комплексна - тя е едновременно икономическа, социална, духовна и културна. И тъкмо в обществата в криза има упадък и разминаване на ценностните критерии. Ако се задълбочим в тази тема, може да се получи цял трактат. Нека се задоволим обаче само с някои повърхностни наблюдения върху литературата, която реагира най-чувствително на социалнополитическите промени.

Съвременната българска литература не издържа на конкуренцията на чуждестранната, за която широко отвори врати книгоиздаването в годините на промяната. Кризата в художествената литература доведе и до упадък на литературната критика. Вече почти не са останали сериозни и подготвени критици, които да насочват вниманието на читателите към стойностното, което се появява, макар и рядко, в родната ни словесност. Почти няма и сериозни литературни издания, които да бъдат трибуна на истинската литературна критика. Мнозина от някога активни критици измряха, други абдикираха

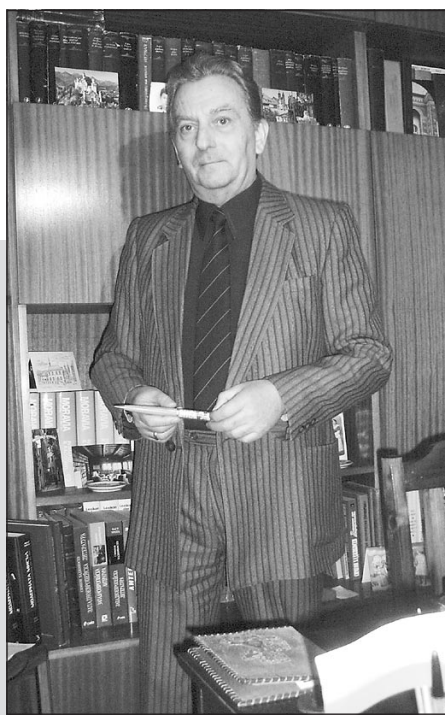
щевременно се и различават. Това сравнение съм се опитал да направя на страниците на последната си книга. Намирам я за по-триизмерна, ако се изразя условно, като третото измерение, което отсъства от трилогията, е може би това на горчивината. Така мисля аз, но може и да се заблуждавам. Нека читателите сами преценят. Ще се радвам, разбира се, ако книгата ми се чете, дори да предизвиква възражения от различен характер.

- Неведнъж сте споделяли, че в днешното общество има упадък на ценностите, а това неизбежно води и до разрушаване на критериите за оценка на творбите на изкуството и културата. Каква е в такъв случай ролята на

от това поприще. Днес литературната критика се изяснява главно под формата на рекламни отзиви за наши и чужди книги, които се появяват във всекидневници и седмичници. Една такава реклама на страниците на „24 часа“ или „Труд“ има много по-голям ефект, отколкото аналитична рецензия в „Словото днес“ или в „Литературен вестник“ поради несъстояемостта на тиражите: съвкупният тираж на двата най-четени всекидневника надвърля двеста хиляди броя, докато този на двата литературни вестника едва ли надхвърля две хиляди броя. Познайте кои вестници са по-влиятелни сред обществото.

Що се отнася до самия мен, отказът ми от така наречената

Професор г-р Симеон Хаджикосев завършва българска филология в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1965 г. с отличие. Кандидат на филологическите науки става през 1971 г. От 1972 г. до днес е преподавател по история на античната и западноевропейската литература, като минава всичките научно преподавателски степени и в момента е професор доктор на филологическите науки. Бил е преподавател в Лион, Франция (1978-1980 г.) и в Гьотинген, Германия (1978-1980 г.). Бил е член на българския ПЕН от 1981-2001 г. и негов секретар от 1990-1994 г. Работил е като редактор във в. „Литературен фронт“, сп. „Септември“, изд. „Народна младеж“. Бил е директор на Центъра за литературна информация от 1976-

1981 г. Автор е на 30 книги, посветени на българската и западноевропейската литература, от която до момента са излезли 3 тома. Последната му книга „Записки на вътрешния емигрант“ (2006 г.) е продължение на автобиографичната трилогия „Записки на конформиста“ (2005).

оперативна критика започна още преди 10 ноември 1989 г. След тази дата изключително рядко съм откликвал на отделни творби, а от началото на новото хилядолетие вече напълно съм се отказал от това поприще. Сега не пропускам случай да се определям като „бивш критик“, а единственият жанр, в който все още се подвизавам, е този на интервюто. Към неговата вестникарска форма бих прибавил и участието в телевизионни предавания поради това, че електронните медии правят незаменима реклама на човека. Така че, ако обобщим втората част от въпроса - един даровит литератор, решил да се препитава с литературна критика, има големи шансове да умре от глад в полето на културата.

- Вие сте дългогодишен преподавател по история на античната и на западноевропейската литература в СУ „Св. Климент Охридски“. Какви са впечатленията ви от промените в менталитета на младите поколения?

- Преподавател съм в университета от 1965 г. и са твърде многобройни поколенията, на които съм преподавал. Миналата седмица казаха на студентите първокурсници по българска филология, с които започнах курс по антична и средновековна литература, че сигурно родителите на някои от тях, а не е изключено и някои техни

баби и дядовци, да са били мои студенти. (Навремето съм имал студенти задочници, родени между 1920-1930 г.)

За щастие не мисля, че тази всеобща криза, за която вече стана дума, е повлияла съществено на жаждата на младите хора за наука и социална реализация. Има някои по-скоро специфични трудности, породени от кризата. Някога работещите сред редовните студенти бяха изключение, докато сега техният брой се увеличава всяка година, тъй като повечето родители имат сериозни затруднения при издръжката на децата си. Не разполагам със статистика, но нека допуснем, че поне половината от редовните студенти работят някъде, за да се издръжат. По правило работата им е непrestижна, тъй като нямат все още ценз - сервитьори, бармани, готвачи, нощни пазачи. Повечето от работещите студенти нямат възможност да посещават занятията в университета, а това неизбежно се отразява и върху подготовката им като бъдещи специалисти филолози. Но пак ще повторя: независимо от тези обективни и разбираеми трудности, почти всички мои студенти обичат науката, литературата и студентския живот и съм сигурен, че ще отнесат добри спомени и от преподавателите си.

Разговаря
МАРИЯ МИТЕВА

ЗАСТРАХОВАТЕЛ

Издава „Застраховател прес“ ООД

ISSN 1310 - 2397

Основател МАКСИМ МАКСИМОВ

Директор ПЕТЪР АНДАСАРОВ
Отговорен редактор СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ e-mail: slavimir@mail.bg
Редактор ИЛЕАНА СТОЯНОВА e-mail: istoyanova@mail.bg
Секретар на редакцията и арт уредник ЗЛАТКА ВЪЛКАНОВА
Оформление РАЙНА ПАНОВА
Коректори: ГАЛЯ ЛУЦОВА, МАРИЯ БОЗЕВА
Фотоилустрация и разпространение ГЕОРГИ ДЕРМЕНДЖИЕВ
Водещ брой ИЛЕАНА СТОЯНОВА

Адрес на редакцията:
София 1421, ул. „Крум Попов“ № 45-47, тел. 865 69 80, тел./факс 963 29 80
e-mail: vzastrahovatel@abv.bg
„Булбанк“ АД. Банков код 62196214. Банкова с/ка №1008530101

За точността и верността на публикуваните материали в специализираните страници на вестника отговорност носят застрахователните дружества, които са ги предоставили.

Предпечатна подготовка „ТОМЕС ГЛТК“ ООД

Редакционен съвет: проф. д-р на ик. н. ХРИСТО ДРАГАНОВ, доц. д-р НЕНО ПАВЛОВ, ГЕОРГИ АБАДЖИЕВ, ДОБРОМИР ГУЩЕРОВ, РУМЕН ЯНЧЕВ, ДИМИТЪР ЖЕЛЕВ

Редакционна колегия: АСЯ АКСЕНТИЕВА, АТАНАС ТАБОВ, ДАНИЕЛА КОНОВА, ВАЛЕРИ АЛЕКСИЕВ, доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА, ЙОРДАН ГЕНЧЕВ, НЕДЯЛКО ЧАНДЪРОВ, ТЕМЕНУГА НЕНОВА, МАКСИМ МАКСИМОВ

Комисия за финансов надзор
Председател АПОСТОЛ АПОСТОЛОВ
Управление „Застрахователен надзор“
Ръководещ РАЛИЦА АГАЙН
София 1000, пл. „Света Неделя“ № 6,
тел. 940 48 05, 981 79 34, факс 981 78 58

Гаранционен фонд
Председател на УС БОРИСЛАВ МИХАЙЛОВ
София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ №2, ет. 4,
тел.: 02/980 30 49, 980 66 72

Асоциация на българските застрахователи:
Председател ДАНИЕЛА КОНОВА
Зам.-председател ВЕНИСЛАВ ЙОТОВ

Главен секретар ЖЕНИ ПАРПУЛОВА
Председател на Контролния съвет ПЕТЪР АВРАМОВ
София, ул. „Света София“ 7, ет. 6, тел. 980 51 25

Асоциация на застрахователните брокери в България
Председател на УС доц. д-р ЯНАКИ АНДРЕЕВ
Зам.-председател КРАСИМИР ЖЕЧЕВ
Секретар АНЕТА ПЕТРОВА, тел. 846 72 54

Председател на Контролната комисия КОСТАДИН ПЕЕВ
1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж №2).
ТБ „Хеброс“ АД - клон НЦСП - Сердика, б.к. 80075273,
банкова сметка №1052803714

Фондация „Проф. д-р Велеслав Гаврийски“
Председател доц. д-р ЯНАКИ АНДРЕЕВ
Секретар доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА
1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж № 2)

Печат „Илинда - Евтимов“ ЕООД, тел. 962 29 48

Хонорари се изплащат всеки вторник от 15.30 до 17.30 часа.

Редакционно броят е приключен на 7.04.2006 г.